

UMOWA

między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Włoską w sprawie popierania i ochrony inwestycji,
sporządzona w Warszawie dnia 10 maja 1989 r.

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
PREZYDENT POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 10 maja 1989 r. została sporządzona w Warszawie Umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Włoską w sprawie popierania i ochrony inwestycji w następującym brzmieniu:

UMOWA

między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Włoską w sprawie popierania i ochrony inwestycji

Polska Rzeczpospolita Ludowa i Republika Włoska,
zwane dalej Umawiającymi się Stronami,

dążąc do stworzenia korzystnych warunków dla szerszej współpracy gospodarczej między obydwoimi Państwami, zwłaszcza w dziedzinie inwestycji kapitałowych dokonywanych przez inwestorów jednej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, oraz

uznając, że popieranie i wzajemna ochrona takich inwestycji wpłynie na pobudzenie przedsiębiorczości i przyczyni się do rozwoju stosunków gospodarczych między Umawiającymi się Stronami,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Definicje

W rozumieniu niniejszej umowy:

1. Określenie „inwestycja” oznacza wszelkie mienie zainwestowane w związku z działalnością gospodarczą od

dnia 1 lipca 1986 r. przez inwestora jednej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Umawiającej się Strony zgodnie z ustawodawstwem tej drugiej Umawiającej się Strony; w szczególności, choć nie wyłącznie, termin „inwestycja” obejmuje:

- a) własność ruchomości i nieruchomości, jak również inne prawa rzeczowe, takie jak hipoteka, prawo zastawu, użytkowania i im podobne;
- b) akcje, udziały, obligacje spółek i inne rodzaje udziałów w spółkach;
- c) prawa z tytułu wkładów pieniężnych lub jakiegokolwiek prawa z tytułu zobowiązań, posiadające wartość gospodarczą, związane z inwestycją;
- d) prawa autorskie, znaki handlowe, patenty, wzory przemysłowe i inne prawa własności intelektualnej i przemysłowej, know-how, tajemnice handlowe, nazwy handlowe i good-will;
- e) jakiegokolwiek uprawnienie wynikające z prawa lub decyzji administracyjnej, w tym licencje i koncesje posiadające wartość gospodarczą, niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z prawem.

2. Określenie „inwestor” oznacza osobę fizyczną lub prawną jednej Umawiającej się Strony, dokonującą inwestycji na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

3. Określenie „osoba fizyczna” oznacza, w odniesieniu do każdej Umawiającej się Strony, osobę fizyczną mającą obywatelstwo tego państwa i stałe miejsce zamieszkania na jego terytorium zgodnie z jego prawem, którym w przypadku Republiki Włoskiej są przepisy dewizowe.

4. Określenie „osoba prawna” oznacza w odniesieniu do każdej Umawiającej się Strony, jakąkolwiek jednostkę mającą siedzibę na terytorium tej Umawiającej się Strony, utworzoną zgodnie z jej prawem i uznaną przez nią za osobę prawną, a w szczególności jednostki gospodarcze prawa publicznego, spółki osobowe i kapitałowe prawa handlowego lub publicznego oraz stałe organizacje, niezależnie od faktu, czy ich odpowiedzialność jest ograniczona czy nieograniczona.

5. Określenie „przychód” oznacza kwoty uzyskane z inwestycji, w szczególności, choć nie wyłącznie, zyski, odsetki, dochody z kapitału, dywidendy, należności licencyjne lub inne dochody bieżące.

6. Określenie „terytorium” oznacza strefę objętą granicami lądowymi oraz obszary morskie i dna morskiego, nad którymi Umawiające się Strony wykonują w oparciu o prawo międzynarodowe suwerenność, prawa gospodarcze lub jurysdykcję.

Artykuł 2

Popieranie i ochrona inwestycji

1. Każda z Umawiających się Stron będzie popierać na swoim terytorium inwestycje dokonane przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony i dopuści takie inwestycje zgodnie ze swoim prawem.

2. Każda z Umawiających się Stron w każdym przypadku zapewni inwestycjom inwestorów drugiej Umawiającej się Strony sprawiedliwe i równe traktowanie.

Każda z Umawiających się Stron na swoim terytorium nie będzie naruszać w sposób nieuzasadniony lub dyskryminacyjny praw inwestora drugiej Umawiającej się Strony do zarządzania, utrzymywania, użytkowania, osiągania korzyści, przekazania lub przekształcenia tej inwestycji.

Artykuł 3

Klauzula największego uprzywilejowania

1. Każda z Umawiających się Stron zapewni inwestycjom dokonany na jej terytorium oraz przychodom uzyskiwanym z tej inwestycji przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony traktowanie nie mniej korzystne niż inwestycjom lub przychodom uzyskiwanym z tych inwestycji przez inwestorów państw trzecich.

2. Każda z Umawiających się Stron będzie traktować na swoim terytorium działalność inwestorów drugiej Umawiającej się Strony związaną z inwestycją nie mniej korzystnie niż działalność inwestycyjną inwestorów państw trzecich.

3. Traktowanie, o którym mowa w ustępie 1 i 2 niniejszego artykułu, nie dotyczy przywilejów, które jedna z Umawiających się Stron przyznaje inwestorom państw trzecich z tytułu:

- a) przynależności do unii celnej, Wspólnego Rynku, strefy wolnego handlu, Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej;

- b) umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania zawartej z państwem trzecim; lub
- c) umowy dotyczącej ułatwień w handlu przygranicznym zawartej z państwem trzecim.

Artykuł 4

Odszkodowanie

Inwestorzy jednej Umawiającej się Strony, których inwestycje doznały uszczerbku na terytorium drugiej Umawiającej się Strony w wyniku wojny, starć zbrojnych, stanu wyjątkowego lub innych podobnych wydarzeń, otrzymują odpowiednie odszkodowanie za poniesione szkody i straty.

Odszkodowanie będzie swobodnie transferowane bez zbędnej zwłoki. Inwestorom jednej Umawiającej się Strony zostanie przyznane traktowanie nie mniej korzystne niż inwestorom państw trzecich.

Artykuł 5

Nacjonalizacja lub wywłaszczenie

1. Inwestycje inwestorów jednej z Umawiających się Stron oraz przychody uzyskane z tych inwestycji nie zostaną na terytorium drugiej Umawiającej się Strony wywłaszczone, znacjonalizowane lub poddane środkom powodującym równorzędny skutek, chyba że nastąpi to w interesie publicznym na podstawie zgodnego z prawem postępowania i za właściwym odszkodowaniem.

Odszkodowanie takie będzie odpowiadać wartości inwestycji bezpośrednio przed momentem, w którym rzeczywiste lub zamierzone wywłaszczenie stało się publicznie znane. Wyплата odszkodowania nastąpi bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w okresie trzech miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji o wywłaszczeniu, nacjonalizacji lub zastosowaniu innych środków powodujących równorzędny skutek. W przypadku niedokonania wypłaty przed upływem trzech miesięcy, odszkodowanie obejmie odsetki naliczane według stawki LIBOR dla odpowiedniego okresu, poczynając od czwartego miesiąca do momentu dokonania wypłaty odszkodowania.

2. Inwestorowi przysługuje prawo domagania się zbadania wysokości odszkodowania przez właściwe władze Umawiającej się Strony, na której terytorium zastosowano środki, o których mowa w ustępie 1, jak również prawo wszczęcia postępowania przed sądem powszechnym lub międzynarodowym trybunałem arbitrażowym zgodnie z postanowieniami artykułu 9 niniejszej umowy.

Artykuł 6

Transfery

1. Każda Umawiająca się Strona gwarantuje inwestorom drugiej Umawiającej się Strony, po wypełnieniu przez nich wszystkich zobowiązań podatkowych, bez zbędnej zwłoki swobodny transfer w walucie wymiennej płatności związanych z inwestycjami, a w szczególności:

- a) kapitału i kwot dodatkowych na utrzymanie lub powiększenie inwestycji,
- b) przychodów,
- c) spłat pożyczek związanych z inwestycją,
- d) wpływów pochodzących z całkowitej bądź częściowej sprzedaży udziałów oraz całkowitej bądź częściowej likwidacji inwestycji,

e) wynagrodzeń otrzymywanych w walucie wymiennej przez obywateli drugiej Umawiającej się Strony z tytułu umów o pracę związanych z inwestycją dokonaną na jej terytorium, w sposób i na warunkach przewidzianych jej ustawodawstwem.

2. Gwarancje, o których mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu, będą nie mniej korzystne niż gwarancje przyznane inwestorom państw trzecich, z zastrzeżeniem postanowień art. 3 ust. 3 niniejszej umowy.

Artykuł 7

Subrogacja

Jeżeli jedna z Umawiających się Stron dokona na rzecz inwestora tej Umawiającej się Strony płatności w ramach przyznanej gwarancji z tytułu ryzyk niehandlowych w związku z inwestycją dokonaną na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, druga Umawiająca się Strona uzna, z zastrzeżeniem przysługującego tej Umawiającej się Stronie prawa do roszczenia wzajemnego z tytułu nie uiszczonych a należnych od inwestora podatków i opłat, przyjęcie przez pierwszą Umawiającą się Stronę wszelkich praw tego inwestora do wysokości kwot gwarantowanych.

Do transferu płatności, które mają być dokonane na rzecz tej Umawiającej się Strony na mocy przejęcia praw stosuje się odpowiednio artykuły 4, 5 i 6 niniejszej umowy.

Artykuły 8

Sposób transferów

Transfery, o których mowa w artykułach 4, 5, 6 i 7, będą dokonywane w walucie wymiennej według kursu obowiązującego w dniu transferu zgodnie z przepisami obowiązującymi w tej Umawiającej się Stronie, na której terytorium została dokonana inwestycja.

Artykuł 9

Rozstrzygnięcie sporów dotyczących odszkodowań między inwestorem a Umawiającą się Stroną

1. Spory między inwestorem jednej Umawiającej się Strony a drugą Umawiającą się Stroną dotyczące odszkodowań, o których mowa w artykule 5 niniejszej umowy, które nie zostały rozstrzygnięte w terminie trzech miesięcy od daty zawiadomienia o roszczeniu, zostaną na wniosek jednej ze stron przekazane do rozstrzygnięcia przez sądy powszechne lub do międzynarodowego trybunału arbitrażowego.

2. W przypadku przekazania sporu do międzynarodowego arbitrażu, zainteresowane strony mogą wyrazić zgodę na rozstrzygnięcie sporu przez:

- a) Międzynarodowe Centrum dla Rozstrzygnięcia Sporów Inwestycyjnych, uwzględniając postanowienia Konwencji o rozstrzygnięciu sporów dotyczących inwestycji między państwami i obywatelami innych państw, wyłożonej do podpisu w Waszyngtonie dnia 18 marca 1965 r. w przypadku, gdy Polska Rzeczpospolita Ludowa stanie się stroną tej konwencji, lub
- b) arbitra międzynarodowego bądź trybunał arbitrażowy ad hoc:

- I. zgodnie z procedurą ustanowioną na mocy porozumienia między stronami sporu,
- II. ustanowiony zgodnie z Regulami arbitrażowymi Komisji Narodów Zjednoczonych do Spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego.

3. Jeżeli po upływie trzech miesięcy od daty zawiadomienia o roszczeniu nie osiągnięto porozumienia co do odpowiedniego trybu arbitrażowego, strony sporu przedłożą go do arbitrażu zgodnie z obowiązującymi Regulami arbitrażowymi Komisji Narodów Zjednoczonych do Spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego. Strony sporu mogą w formie pisemnej uzgodnić zmianę tych reguł.

Artykuł 10

Rozstrzygnięcie sporów między Umawiającymi się Stronami

1. Spory między Umawiającymi się Stronami dotyczące interpretacji i stosowania niniejszej umowy powinny być w miarę możliwości rozstrzygane w drodze dyplomatycznej.

2. Jeżeli spór nie będzie rozstrzygnięty w ciągu trzech miesięcy od daty pisemnej notyfikacji sprecyzowanego roszczenia, na wniosek jednej z Umawiających się Stron zostanie on przedłożony do rozstrzygnięcia trybunałowi arbitrażowemu ad hoc zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu.

3. Trybunał arbitrażowy będzie utworzony dla każdej poszczegółnej sprawy w następujący sposób:

Każda Umawiająca się Strona w ciągu dwóch miesięcy od dnia otrzymania wniosku o wszczęcie postępowania arbitrażowego wyznaczy jednego członka trybunału.

Wyznaczeni członkowie trybunału wybiorą następnie obywatela państwa trzeciego, który po zatwierdzeniu przez obydwie Umawiające się Strony zostanie przewodniczącym trybunału. Przewodniczący będzie wyznaczony w okresie trzech miesięcy od daty powołania pozostałych członków trybunału.

4. Jeżeli w terminie określonym w ustępie 3 niniejszego artykułu nie dokonano wymaganych nominacji, każda Umawiająca się Strona może, w braku innych uzgodnień, zwrócić się o ich dokonanie do Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości. Jeżeli Przewodniczący jest obywatelem Umawiającej się Strony lub jakiegokolwiek inne przyczyny uniemożliwiają mu wypełnienie tej funkcji, należy zwrócić się o dokonanie nominacji do Wiceprzewodniczącego. Jeżeli Wiceprzewodniczący jest obywatelem Umawiającej się Strony lub z innych powodów nie może wypełnić wspomnianej funkcji, należy zwrócić się o dokonanie niezbędnych nominacji do najstarszego rangą członka Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, który nie jest obywatelem żadnej z Umawiających się Stron.

5. Trybunał arbitrażowy orzeka większością głosów i takie orzeczenia będą wiążące dla obu Umawiających się Stron. Każda Umawiająca się Strona ponosi koszty własnego członka trybunału oraz koszty jej udziału w postępowaniu arbitrażowym.

Koszty udziału Przewodniczącego i pozostałe koszty są ponoszone w częściach równych przez obie Strony. Trybunał może jednak w swoim orzeczeniu określić inny podział kosztów między Umawiającymi się Stronami. Trybunał arbitrażowy określi tryb swojego postępowania.

Artykuł 11

Stosunki między Rządami

Postanowienia niniejszej umowy będą stosowane niezależnie od faktu, czy między Umawiającymi się Stronami istnieją stosunki dyplomatyczne lub konsularne.

Artykuł 12

Stosowanie innych przepisów

Jeżeli ustawodawstwo lub inne postanowienia albo zobowiązania szczególne jednej Umawiającej się Strony przewidują w odniesieniu do inwestorów drugiej Umawiającej się Strony traktowanie bardziej korzystne od przewidzianego w niniejszej umowie, to będzie stosowane traktowanie korzystniejsze.

Artykuł 13

Wejście w życie

Niniejsza umowa podlega ratyfikacji i wejdzie w życie po upływie trzydziestu dni od daty wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

Artykuł 14

Czas trwania i wygaśnięcie

1. Umowa niniejsza pozostanie w mocy przez okres dziesięciu lat i będzie nadal obowiązywać przez dalsze pięcioletnie okresy, jeżeli żadna z Umawiających się Stron nie wypowie jej w drodze notyfikacji na jeden rok przed jej wygaśnięciem lub przed upływem kolejnych okresów pięcioletnich.

2. W odniesieniu do inwestycji dokonywanych przed datą wygaśnięcia niniejszej umowy, postanowienia artykułów 1 do 12 zachowują moc obowiązującą przez okres pięciu lat począwszy od daty wygaśnięcia niniejszej umowy.

Na dowód czego podpisano niniejszą umowę.

Sporządzono w Warszawie dnia 10 maja 1989 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i włoskim, przy czym obydwie teksty mają jednakową moc.

Z upoważnienia Rady Państwa
Polskiej Rzeczypospolitej
Ludowej
T. Olechowski

Za
Republikę
Włoską
G. Andreotti

PROTOKÓŁ

W podpisanej Umowie między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Włoską w sprawie popierania i ochrony inwestycji zostały ponadto uzgodnione następujące klauzule stanowiące integralną część tej umowy:

1. W odniesieniu do artykułu 3:

Każda z Umawiających się Stron zobowiązuje się zapewnić zgodnie ze swoim prawem wszelkie ułatwienia związane z pobytem obywateli drugiej Umawiającej się Strony, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na jej terytorium w związku z inwestycją.

2. W odniesieniu do artykułu 6:

1) Określenie transfer „bez zbędnej zwłoki”, o którym mowa w artykule 6, oznacza transfer dokonany w terminie koniecznym do przeprowadzenia niezbędnej procedury, nie dłuższy niż dwa miesiące, licząc od dnia otrzymania wniosku.

2) W odniesieniu do Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej postanowienia artykułu 6 będą stosowane w taki sposób, iż swobodny transfer będzie dokonywany ze

środków dewizowych w walutach wymiernych zgromadzonych na rachunku walutowym spółki lub zainteresowanego inwestora.

3) W przypadku gdy inwestorzy włoscy, na ich wniosek, uzyskają także przed rozpoczęciem działalności zezwolenie dewizowe na transfer wszystkich lub części dochodów uzyskanych przez nich w walucie polskiej, kompetentne władze dewizowe zapewnią w zamian za walutę polską niezbędną walutę wymierną dla transferu przychodów z inwestycji i jej całkowitej lub częściowej likwidacji.

Na dowód czego podpisano niniejszy protokół.

Sporządzono w Warszawie dnia 10 maja 1989 r. w dwóch egzemplarzach, każdy z językami polskim i włoskim, przy czym obydwie teksty mają jednakową moc.

Z upoważnienia Rady Państwa
Polskiej Rzeczypospolitej
Ludowej
T. Olechowski

Za
Republikę
Włoską
G. Andreotti

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, w imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie dnia 30 października 1989 r.

L.S.

Prezydent Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej: *W. Jaruzelski*

Minister Spraw Zagranicznych: w.z. *B. Kulski*